

Conclusies over het wegwerken van de in de derde pijler van het investeringsplan geconstateerde knelpunten voor investeringen

De Raad (Ecofin) heeft onderstaande conclusies aangenomen:

Sedert de mondiale economische en financiële crisis doen zich in de EU een aantal positieve ontwikkelingen voor die wijzen op de veerkracht en het herstel van de Europese economie. De economieën van alle lidstaten groeien opnieuw, de investeringen trekken weer aan, en sinds 2013 zijn 8 miljoen nieuwe banen gecreëerd. Toch ligt het niveau van de investeringen in de EU nu een stuk lager dan voor de mondiale economische en financiële crisis. Dit belemmert het economisch herstel, het scheppen van banen, de langetermijngroei en het concurrentievermogen. In deze context wordt met het in november 2014 gepresenteerde investeringsplan voor Europa beoogd het gebrekkige investeringsniveau aan te pakken via drie elkaar versterkende pijlers: het aantrekken van particuliere financiering voor investeringen; gerichte initiatieven om te waarborgen dat investeringen voorzien in de behoeften van de reële economie; en het verbeteren van het investeringsklimaat door sectorspecifieke en andere belemmeringen voor investeringen weg te werken.

Onder de eerste pijler valt het Europees Fonds voor strategische investeringen (EFSI), dat naar verwachting in totaal al 154 miljard EUR heeft aangetrokken. De Europese investeringsadvieshub, die samen met het Europees investeringsprojectenportaal de tweede pijler vormt, is operationeel sinds september 2015. De hub verstrekt advies aan projecten in de meeste lidstaten. Voorts ERKENT de Raad dat de totale vraag een motor is voor investeringen, en IS hij VAN OORDEEL dat, om het potentieel van de kansen die het investeringsplan biedt volledig te ontsluiten en het multiplicatoreffect ervan ten volle te benutten, resoluut moet worden ingezet op relevante en passende maatregelen onder de derde pijler, waaronder structurele hervormingen, om belemmeringen voor investeringen weg te werken. Daartoe moet een ambitieuze agenda worden uitgevoerd om de eengemaakte markt verder te versterken, waarbij wordt gezorgd voor een meer voorspelbare regelgeving en de overblijvende knelpunten voor investeringen worden weggewerkt met gecombineerde maatregelen op het niveau van de EU en de lidstaten. Tegen deze achtergrond TOONT de Raad ZICH INGENOMEN met de inspanningen die het Comité voor de economische politiek zich samen met de diensten van de Commissie en de Europese Investeringsbank heeft getroost om de knelpunten voor investeringen in kaart te brengen.

De Raad BENADRUKT dat de voltooiing van de eengemaakte markt essentieel is om de doelstellingen van het investeringsplan voor Europa met succes te verwezenlijken. Europa heeft behoefte aan een voorspelbaar regelgevingsklimaat dat de administratieve lasten beperkt en investeringen stimuleert, en moet daar actief werk van maken. Gunstige randvoorwaarden voor bedrijven op de hele eengemaakte markt zijn essentieel om het volledige investeringspotentieel optimaal te ontsluiten. De Raad IS dan ook VERHEUGD over de inspanningen van de Commissie om het investeringsklimaat in Europa te verbeteren en de financiering van de reële economie te bevorderen, en ROEPT de Commissie OP dit werk voort te zetten in de context van de energie-unie, de kapitaalmarktunie, de strategie voor de eengemaakte markt voor goederen en diensten, de strategie voor een digitale eengemaakte markt, de agenda voor betere regelgeving en het pakket circulaire economie. De Raad WIJST OP het wetgevingsvoorstel van de Commissie tot wijziging van Richtlijn 2012/30/EU inzake insolventieprocedures, dat prioritair zal worden behandeld.

De Raad BEKLEMT OOK dat een verdere toename van de investeringen in Europa en het welslagen van het investeringsplan sterk afhankelijk zijn van het doorvoeren van structurele hervormingen om de in de derde pijler van het investeringsplan geconstateerde knelpunten voor investeringen weg te werken, maar dat er, zoals hij in juli 2016 al opmerkte, voorlopig te weinig vooruitgang is geboekt bij het verbeteren van het investeringsklimaat.

In het licht van het tot dusver geleverde werk WIJST de Raad OP de volgende specifieke knelpunten voor investeringen:

De meest voorkomende belemmeringen voor investeringen houden onder meer verband met een ongunstig ondernemingsklimaat, een onvoldoende efficiënte overheid, veelvuldige aanpassingen van de regelgeving, de grootte en de structuur van de markt, en hoge sectorspecifieke administratieve lasten en regeldruk. In sommige landen kunnen ook een moeilijke toegang tot financiering, vooral voor het mkb, complexe belastingstelsels en/of een hoge vermogensbelasting,

verstoringen op goederen- en arbeidsmarkten en gebrekkige onderzoeks- en innovatiekaders een hinderpaal vormen voor investeringen.

Investeren in netwerksectoren: De investeringen in de sectoren vervoer, energie en telecommunicatie tezamen zijn goed voor ongeveer 3% van het bbp van de EU-28. Netwerken hebben vaak een sectorspecifiek karakter, maar er zijn steeds meer en steeds grotere synergieën tussen netwerken van verschillende sectoren die een marktdynamiek doen ontstaan via nieuwe infrastructuurtoepassingen en een wijziging van de bedrijfsmodellen vereisen. In de energiesector staan of vallen nieuwe diensten met snelle en nauwkeurige telecommunicatie, wat toonaangevende marktdeelnemers noopt tot investeringen in breedbandinfrastructuur. In de vervoersector worden nieuwe diensten ontwikkeld met behulp van hoogwaardige elektriciteitsinfrastructuur en geavanceerde telecommunicatie.

De situatie verschilt van lidstaat tot lidstaat, maar belangrijke knelpunten voor investeringen betreffen onder meer: een gebrekkige interconnectie van netwerken in de EU, een complex en belastend regelgevingskader, lange vergunningsprocedures, een gebrek aan mededinging waardoor de voordelen van openbare aanbestedingen vaak onderbenut blijven, en vertragingen als gevolg van onnodig lange juridische en administratieve procedures.

Op de energiemarkten zijn consistente prijssignalen belangrijk voor een marktgerichte en efficiënte toewijzing van investeringen. Bij iedere interventie van de overheid moet worden getracht de versturende effecten van regelgeving te minimaliseren en slecht op elkaar afgestemde stimulansen weg te werken. Er moeten instrumenten worden ontworpen om de overgang naar een koolstofarme economie te ondersteunen en zo gaandeweg te komen tot ecologische, maatschappelijke en budgettaire duurzaamheid.

Investeren in energie-efficiëntie en investeren in hernieuwbare energie bij woningbouw: gezinnen kunnen worden geconfronteerd met specifieke beperkingen waardoor investeringsbesluiten op lange termijn niet optimaal uitpakken. Zo hebben zij niet altijd een goed zicht op de werkelijke kosten en baten van investeringen, aangezien die niet tegen de tijd worden afgezet. Ook is de toegang van gezinnen tot financiering soms beperkt, zodat er behoefte is aan betaalbare financieringsproducten om consumenten, met name gezinnen met een laag inkomen, te prikkelen, bijvoorbeeld door oplossingen in de vorm van schaalvergroting of bundeling aan te reiken, terwijl ook rekening moet worden gehouden met het risicoprofiel van deze gezinnen. Doorgaans zijn dit soort investeringen klein en worden zij slechts overwogen in het kader van periodieke renovatieprojecten. Wat de huurmarkt betreft, kunnen de stimuli worden verdeeld over eigenaars en huurders.

Investeren in de digitale economie: investeren in digitale fysieke infrastructuur is cruciaal om de EU te laten profiteren van de innovatiegolf die met de uitbreiding van de digitale economie gepaard gaat, en om concurrerend te blijven. Toch blijven er aanzienlijke knelpunten voor investeringen bestaan. De aanlegkosten voor breedbandnetwerken met zeer hoge capaciteit zijn hoog en in commercieel opzicht niet altijd haalbaar in dunbevolkte gebieden. Richtlijn 2014/61/EU, die moet helpen om die kosten terug te dringen, moet in de meeste lidstaten nog steeds volledig worden omgezet en uitgevoerd. Snellere en efficiëntere administratieve procedures zouden ook bijdragen tot een kostenvermindering. Markten zijn vaak nationaal, wat de kosten hoog houdt en de totstandbrenging van schaalvoordelen bemoeilijkt. De onzekerheid over de marktopname op korte termijn van breedband met zeer hoge capaciteit maakt dat de mogelijke baten van investeringen naar verwachting niet opwegen tegen de kosten, wat een rem op de investeringen zet. In sommige landen bestaan naast obstakels in verband met de fysieke infrastructuur ook andere obstakels, zoals een gebrek aan vertrouwen in de beveiliging van digitale systemen en ontoereikende digitale vaardigheden bij delen van de bevolking.

Het gebruik van publiek-private partnerschappen (PPP's): Publiek-private partnerschappen kunnen, als ze op de juiste manier worden aangewend, een katalysator zijn voor specifieke vormen van investeringen, en een alternatieve manier om publieke goederen en diensten te verstrekken. Aangezien PPP's evenwel contractuele verplichtingen op lange termijn zijn, vereisen zij een krachtig en stabiel engagement van de partners uit de publieke en de particuliere sector en vormen zij een mogelijk risico voor de overheidsfinanciën. Het gebruik ervan wordt vaak belemmerd door ongunstige randvoorwaarden, waaronder een gebrek aan administratieve middelen, een instabiel en ondoeltreffend regelgevingskader en een gebrek aan politieke wil tot langetermijninvesteringen. In bepaalde gevallen kan voor de financiering van PPP's een beroep worden gedaan op EU-middelen, en door de recente wijzigingen in de regelgeving zou het gemakkelijker moeten worden om EU-middelen en PPP's met elkaar te combineren.

Insolventiekaders: Goed functionerende insolventiekaders zijn bevorderlijk voor economische groei en financiële stabiliteit. Duidelijke regels voor grensoverschrijdende procedures kunnen bijdragen tot grensoverschrijdende investeringen, en tot kleinere verschillen tussen de nationale insolventiestelsels. De insolventieregelingen in de EU lopen sterk uiteen, zowel wat betreft de duur en de kostprijs van procedures, de voorspelbaarheid en transparantie ervan, het geven van een tweede kans aan ondernemers en consumenten, als de mogelijkheden voor schulderstructurering.

Belangrijke knelpunten als gevolg van inefficiënte insolventiekaders kunnen zijn: lage recuperatiepercentages voor schuldeisers, waaronder bevoorrechte schuldeisers, de mogelijke toepassing van een rangorde van schuldeisers, en een gebrek aan effectieve en efficiënte herstructureringsprocedures. Om de voordelen van effectieve insolventiekaders te helpen benutten, kan gebruik worden gemaakt van begeleidende beleidsmaatregelen zoals: de afwikkeling van oninbare leningen, onder meer door de instelling van een secundaire markt, op nationaal niveau, en een passend fiscaal en prudentieel beleid met het oog op een effectieve afwenteling van oninbare vorderingen.

Er blijft veel ruimte om **de synergie en complementariteit tussen de financiële instrumenten van de EU** verder te bevorderen met het oog op een samenvoeging van de middelen voor infrastructuurprojecten. De complexiteit van de regelgeving en de administratieve knelpunten voor het gebruik van EU-middelen kunnen worden beperkt aan de hand van de essentiële beginselen inzake het vereenvoudigen en standaardiseren van procedures, het combineren van instrumenten en het bundelen van middelen ongeacht de oorsprong ervan.

De Raad NEEMT NOTA van de in dit verband vastgestelde knelpunten voor investeringen, VERZOEKT de Commissie deze bevindingen mee te nemen in verdere ontwerp-aanbevelingen rond het Europees semester, en VERZOEKT de lidstaten volledig uitvoering te geven aan de door de Raad in het kader van het Europees semester 2016 gedane landspecifieke aanbevelingen, met name die betreffende knelpunten voor investeringen.

De Raad ONDERSTREEPT dat de inspanningen om belemmeringen voor investeringen in kaart te brengen, moeten worden voortgezet, en VERZOEKT het Comité voor de economische politiek verder te gaan met zijn thematische activiteiten ter zake en met de ontwikkeling van beste praktijken om de knelpunten weg te werken. Voorts VERZOEKT de Raad de Europese Investeringsbank het werk van het Comité voor de economische politiek aan te vullen met de bevindingen inzake belemmeringen en knelpunten voor investeringen die zij heeft gedaan bij het verrichten van haar marktactiviteiten, met name in het kader van het investeringsplan voor Europa.

Press office - General Secretariat of the Council

Rue de la Loi 175 - B-1048 BRUSSELS - Tel.: +32 (0)2 281 6319

press.office@consilium.europa.eu - www.consilium.europa.eu/press